

Streszczenie rozprawy doktorskiej

„Opracowanie metodyki zarządzania wiedzą w interdyscyplinarnych projektach badawczo-rozwojowych”

W dobie gospodarki opartej na wiedzy kluczowe znaczenie ma rozwój branż z zakresu Krajowych Inteligentnych Specjalizacji, zapewniających tworzenie innowacyjnych rozwiązań społeczno-gospodarczych, zwiększających wartość dodaną gospodarki oraz podnoszących jej międzynarodową konkurencyjność. Znajduje to odzwierciedlenie w przedsięwzięciach badawczo-rozwojowych (B+R), których celem jest zwiększanie zasobów wiedzy oraz tworzenie nowych zastosowań dla istniejącej wiedzy, jak również we wspieraniu ich realizacji ze środków publicznych, m.in. poprzez dofinansowania przyznawane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR).

Istniejące deficyty oraz zapotrzebowanie jednostek prowadzących działalność B+R w zakresie sposobów kompleksowego i spójnego przetwarzania wiedzy stało się impulsem do podjęcia przedmiotowej tematyki. Problemy w zarządzaniu wiedzą w projektach B+R mają istotny wpływ na efektywność oraz osiągnięcie celów tego typu projektów, które są kluczowe dla rozwoju innowacyjności.

Celem głównym pracy było zidentyfikowanie, scharakteryzowanie i ustrukturyzowanie procesów zarządzania wiedzą w przedsięwzięciach badawczo-rozwojowych, umożliwiające opracowanie Metodyki zarządzania wiedzą w projektach B+R, w szczególności o charakterze interdyscyplinarnym. Ma to istotne znaczenie z perspektywy naukowej, z perspektywy jednostek realizujących projekty B+R, jak również z perspektywy gospodarczej. Zidentyfikowany problem oraz zaproponowany sposób jego rozwiązania zostały pozytywnie ocenione przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Doktorat wdrożeniowy”.

Stan wiedzy w przedmiotowym obszarze został określony w oparciu o studium literatury. Istniejąca wiedza w dziedzinie nauk o zarządzaniu i jakości nie była wystarczająca do rozwiązania określonych problemów – zidentyfikowano szereg luk badawczych (poznawczych, empirycznych oraz aplikacyjnych), których uzupełnienie stało się niezbędne, zarówno w kontekście rozwoju wiedzy naukowej, jak również jej praktycznego wykorzystania w działalności gospodarczej związanej z realizacją projektów badawczo-rozwojowych. Na tej podstawie sformułowano następujące pytania badawcze:

- P1. Jakie są deficyty interesariuszy w zakresie zarządzania wiedzą w projektach B+R?
- P2. Jakie procesy zarządzania wiedzą występują w projektach B+R?
- P3. Jaka jest charakterystyka zidentyfikowanych procesów zarządzania wiedzą?
- P4. W jaki sposób ustrukturyzować zidentyfikowane procesy zarządzania wiedzą?
- P5. Jaki sposób wdrożenia opracowanej Metodyki w działalności badawczo-rozwojowej byłby odpowiedni?
- P6. Czy opracowana Metodyka spełnia wymagania interesariuszy?

Badania empiryczne pozwalające na udzielenie odpowiedzi na postawione pytania badawcze, wypełnienie zidentyfikowanych luk i osiągnięcie celów pracy przeprowadzono w środowisku podmiotów realizujących projekty B+R współfinansowane przez NCBR. Wstępny etap badań obejmował obserwacje uczestniczące i wywiady swobodne przeprowadzone w ramach udziału autora w tego typu przedsięwzięciach. Stanowił on podstawę do opracowania pierwszych wersji narzędzi wykorzystywanych w dalszych etapach badań. Następnie przeprowadzono pierwsze (potwierdzające obrany kierunek prac) badania kwestionariuszowe, ustrukturyzowane wywiady indywidualne (umożliwiające pogłębione zrozumienie analizowanych zagadnień) oraz drugie (walidacyjne) badania kwestionariuszowe.

Struktura rozprawy doktorskiej odzwierciedla kolejność i logikę przeprowadzonych prac. W pierwszym rozdziale omówiono istniejący stan wiedzy w obszarach działalności B+R oraz zarządzania projektami, dodatkowo przedstawiając kontekst projektów interdyscyplinarnych. W drugim rozdziale omówiono istniejący stan wiedzy w obszarze zarządzania wiedzą, ze szczególnym uwzględnieniem modelu procesowego oraz kontekstu projektów B+R. W trzecim rozdziale jednoznacznie określono luki badawcze w obszarze zarządzania wiedzą w projektach B+R (które zidentyfikowano w oparciu o omówiony w rozdziałach pierwszym i drugim przegląd literatury), sformułowano główny cel pracy, cele szczegółowe oraz pytania badawcze, a także przedstawiono koncepcję procesu badawczego. W czwartym rozdziale omówiono przebieg i wyniki przeprowadzonych badań empirycznych. Efekty prac zostały pozytywnie zwalidowane (w rozumieniu normy ISO 9001), co wskazuje na skuteczność przeprowadzonych działań. Zakończenie rozprawy obejmuje podsumowanie odpowiedzi na postawione pytania badawcze, stopień osiągnięcia celów pracy, ograniczenia przeprowadzonych badań, jak również rekomendacje i plany dotyczące dalszych prac w przedmiotowym zakresie.

Opracowana Metodyka zarządzania wiedzą w projektach B+R może zostać wdrożona w działalności badawczo-rozwojowej (potwierdzono, że zostały spełnione wymagania dotyczące jej zamierzonego zastosowania), przy czym zasadnym jest dalszy rozwój umożliwiający przekształcenie opracowanej Metodyki w technologię IT – co bezpośrednio wpisuje się w zakres tematyczny konkursów prowadzonych przez NCBR, wskazując możliwą ścieżkę wykorzystania wyników i kontynuacji prac zrealizowanych w ramach niniejszej pracy doktorskiej.

Natalia H. Wileńska